

DIABETUL ZAHARAT ÎN REPUBLICA MOLDOVA – REALITĂȚI ȘI PERSPECTIVE

Luminița GUȚU, Paola RÎMIȘ

Universitatea de Stat de Medicină și Farmacie „Nicolae Testemițanu”, Republica Moldova

*Autor corespondent: Luminița Guțu, e-mail: luminita.gutu@usmf.md***Cuvinte-cheie:***diabet zaharat, incidență, prevalență, sănătatea populației, mod sănătos de viață.*

Introducere. Conform datelor din literatura de specialitate, diabetul zaharat (DZ) este o maladie pandemică, adesea dificil controlată și cu o amploare fără precedent asupra sănătății populației. Prevalența globală a DZ continuă să crească, atingând și 10% în populația unor țări. Diabetul este cauză a dezabilităților și a șaptea cauză de deces a populației globale din cauza complicațiilor: cardiovasculare, renale, circulatorii, iar speranța de viață a pacienților cu diabet este cu zeci de ani mai mică față de persoanele sănătoase. Conform datelor Federației Internaționale de Diabet (FID), numărul total de diabetici la nivel global este de 415 mln, iar către anul 2040 va atinge 642 mln. Totodată, 542 mii de copii din lume sunt diagnosticați cu DZ tip 1, iar una din șapte nașteri este afectată de diabet gestațional. Factorii de risc nutriționali, precum consumul excesiv de grăsimi saturate și de grăsimi trans, de zahăruri și de sare, consumul redus de fructe și de legume, precum și inactivitatea fizică sunt cauzele principale ale DZ tip 2.

Scopul. Studiarea aspectului epidemiologic al DZ cu identificarea măsurilor de prevenire și de control pentru reducerea morbidității prin diabet în Republica Moldova (RM).

Material și metode. A fost întreprins un studiu epidemiologic descriptiv retrospectiv, care a vizat analiza datelor privind morbiditatea cauzată de DZ în populația țării, datele fiind selectate din Anuarul Statistic al Sistemului de Sănătate din Moldova. Totodată, au fost analizate surse bibliografice internaționale și naționale care prezintă date, inclusiv estimative, privind impactul DZ asupra populației globale și celei din țară.

Rezultate. Între anii 2013 și 2021, incidența prin DZ în populația RM a crescut de circa 1.4 ori, de la 28,3 până la 40,2‰, la adulți sporind de la 35,1 până la 50,6‰ și la copii de la 0,9 până la 2,1‰. În anul 2021, incidența DZ tip 1 a constituit 5,4 față de 3,4‰ (anul 2013), inclusiv la adulți 6,4 față de 3,4‰ și printre copii 2,0 față de 0,8‰. Prevalența DZ în populația țării în perioada menționată a sporit de peste două ori, de la 224,8 până la 482,6‰, inclusiv la adulți de la 279,2 până la 611,8‰ și la copii de la 4,7 până la 10,8‰. În perioada inclusă în analiză, a sporit și prevalența DZ tip 1 de la 39,9 până la 72,0‰, inclusiv la adulți de la 48,7 până la 88,9‰ și la copii de la 4,1 până la 10,8‰, respectiv. Este de menționat că este în creștere și indicele mortalității prin DZ de la 10,1 până la 13,2‰. Conform datelor statistice, în RM circa 56% din populație este supraponderală, iar 22,9% dintre persoane sunt obeze, proporția femeilor obeze fiind de 1,6 ori mai mare decât cea a bărbaților.

Concluzii. Morbiditatea prin DZ, inclusiv prin DZ de tip 1, în populația RM este în creștere continuă atât la adulți, cât și la copii. FID estimează către anul 2045 o prevalență a DZ tip 1 în RM de 6,8‰. În acest context, se conturează necesitatea unei ample intervenții în populația RM, care ar viza factorii de risc în dezvoltarea DZ, inclusiv fenomenul de obezitate, promovând modul sănătos de viață, alimentația sănătoasă cu reducerea consumului de carbohidrați. Campaniile mass-media și marketingul social, odată cu screening-ul populației, au potențialul de a determina schimbări pozitive, influențând comportamentul populațional în vederea formării unuia cu risc redus pentru dezvoltarea DZ.